

Fem gode råd til godt naboskab med kronstyr

I området mellem Blåvandshuk og Henne Strand findes en stor fritlevende bestand af kronstyr, og det er en stor naturoplevelse at se dem. Kronstyrerne har gennem mange år vænnet sig til menneskelig aktivitet, og det er helt almindeligt at møde dem inde i sommerhusområderne – særligt efter mørkets frembrud. Som sommerhusbeboer bør du derfor vide, hvordan du tager hensyn til kronstyrerne.

- 1) Læg ikke foder ud til dyrerne. Naturen tilbyder rigeligt med mad og de har ikke behov for andet, end hvad de selv kan finde. Hjortevildt, som f.eks. kronstyr, dådyr og rådyr, er drøvtyggere og tilpasset grovfoder med højt indhold af plantefibre. Under drøvtygning blandes plantedele med spyt som stabiliserer bakteriefloraen i tarmsystemet. Fodring med energirigt og letfordøjeligt foder, som f.eks. brød, kræver ikke drøvtygning. Derfor giver det ofte diarree hos dyrerne, og i værste fald en lang og pinefuld død pga. skader på tarmsystemet. Fodring gør desuden, at dyrerne forbinder mennesker med mad. Dette gør dyrerne tamme, hvilket kan give farlige situationer i brunsten, og gøre det nødvendigt at aflive hjorte der bliver for nærgående overfor mennesker.
- 2) Lad aldrig hunde løbe uden snor – heller ikke korte ture. Kronstyrerne kan stå lige udenfor sommerhuset, især når det er mørkt. Alle hunde har jagtinstinkt, og vil derfor forfølge et flygtende kronstyr. Denne jagt kan virke harmløs, men for kronstyrerne er det ingen spøg, idet jagten skræmmer dem og flugten koster meget energi. Skulle hunden få fanget kronstyret er aflivning ofte eneste mulighed, da skader fra hundebid kan være meget alvorlige. Løse hunde i skoven medfører derfor også politianmeldelse og en bøde på ca. 2000 kr. Besøg i stedet en af områdets mange hundeskove hvor du lovligt kan lade din hund løbe uden snor – du finder en oversigt over disse skove på Naturstyrelsens hjemmeside:
 - <http://naturstyrelsen.dk/naturoplevelser/aktiviteter/med-hund-i-naturen/>
 - <http://www.vielskerhunde.dk/hundeskove-i-danmark/>
- 3) Kør med lav hastighed - særligt efter mørkets frembrud. Kronstyrer er mest aktive i skumringen og om natten. Derfor bør du som bilist udvise stor forsigtighed for at undgå påkørsler af kronvildt. Husk desuden, at kronvildt altid færdes i mindre flokke, så hvis ét kronstyr krydser vejen følger der ofte flere lige bag efter. Ved påkørsler kontaktes Falck eller Dyrenes Vagtcentral (tlf. 1812) som sørger for en eftersøgning af det påkørte dyr.
- 4) Hold afstand - især i september, når kronstyrerne er i brunst. Den brølende kronhjort er et fascinerende syn og et godt motiv til kameraet, men nyd det på afstand uden at forstyrre dyrerne. Ro i brunsten er en forudsætning for at huderne kan blive parret på det rigtige tidspunkt, og dermed en forudsætning for at der næste år fødes store og sunde kalve. Bliv derfor på veje og stier, så ved kronstyrerne hvor de har dig. Bliver dyrerne forstyrret forsvinder de, og så har du også ødelagt muligheden for at andre mennesker kan opleve dyrerne.
- 5) Gør sommerhushaven vildtvenlig: Fjern forhindringer og tilbyd frisk naturlig føde. Trådhegn bør fjernes, så dyrerne ikke risikerer at sidde fast. Det er især hjortene, som oftest kommer galt afsted og får geviret viklet ind i hegn og reb. Når det sker, så går hjorten en langsom død i møde når den sidder fast. Græs holdes kortere end ca. 10 cm, da der mest næring i de friske skud. Lyng og andre dværgbuske slås eller klippes med en saks i de tidlige forår, så højden på planterne ikke overstiger ca. 30 cm. Det får lyngplanten til at sætte nye og næringsrige skud, og det er kronvildtets vigtigste naturlige vinterføde.

Teksten er udarbejdet af vildtkonsulent Karsten Lund-Platz, Naturstyrelsen Blåvandshuk.